

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vita Jo. Reuchlini Phorcensis, Primi in Germania Hebraicarum Graecarumque, & aliarum bonarum literarum Instauratoris

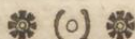
Majus, Johann Heinrich

Francofurti & Spirae, 1687

VD17 VD17 39:121821K

Praefatio ad Lectorem

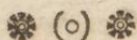
[urn:nbn:de:bsz:31-271802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-271802)

PRÆFATIO
Ad
Lectorem.

Uamdiu Terrarum Orbis uno adhuc eodemque sermonis genere utebatur, haut erat necesse, in acquirenda variarum linguarum cognitione ætatem conterere ac tempus; Ad sola Hebraica, omnibus gentibus tunc vernacula, cum ad aperienda recondita animi sensa, tum ad divinarum humanarumque rerum scientiam comparandam ac propagandam, facile sufficiebat. Cum verò post Noachicam illam aquarum eluvionem, mortales insolentiores facti, nominis sui famam superbæ & ambitiosæ turris, quæ fastigio suo cælum contingeret, structurâ conarentur extendere, DEUS propterea offensus, conatus illorum fecit irritos, immisâ linguarum conturbatione; quâ factum, ut, cum antea unum fuisset ac idem sermonis genus apud omnes, variæ deinceps atque à se invicem plane diversæ orirentur linguæ atque religiones. Postquam enim usus Linguæ Hebrææ, quâ verus DEI cultus, arduaque & sanctissima mysteriorum capita purè castèque erant tradita, in sola Eberi familia conservabatur; fieri sane haud potuit, quin apud cæteras nationes omnes cum Hebræi sermonis interitu unâ quoque divinarum rerum oblivio ingrueret, spissæque adedò tenebræ totum prope modum terrarum Orbem occuparent, quæ usque ad novi Fæderis tempora durarunt. Tum enim, quæ

quæ ex justo Dei judicio in pœnam atq; ad cohiben-
das superbissimorum hominum molitiones intro-
ducta primum fuit linguarum varietas, postea ex
singulari gratia divina cessit in ministerium saluta-
re jungendæ uniendæque fidei, cujus non minor ha-
stenus quam ipsarum linguarum diversitas atque
confusio invaluerat. Quod beneficium sicuti ma-
ximi muneris loco meritò ducit Ecclesia, ac trito
etiam hymno subinde deprædicat: ita cuilibet ju-
dicare in expedito est, quanta præstantia ac digni-
tas, quanta item necessitas utilitasque sit lingua-
rum; earum præcipue, quibus cœlestia Oracula
à viris divino afflatu excitatis perscripta, atque du-
raturis ad omnem æternitatem monumentis con-
signata sunt. Nec dubito, quin omnes, si modò
ingenuè liberèque, quod res est, fateri velint, ult-
fint concessuri, neminem harum linguarum cogno-
sitione solidiore destitutum, verum atque genuinum
Scripturæ Sacræ sensum eruere, nedum recte asse-
qui posse, etiamsi optimorum præstantissimorum
que interpretum copiâ abundet. His enim qui in-
nituntur unicè, nunquam certi, sed suspensi semper
ac dubii erunt, veriti, ne imposuerint illuserintque
ii, quos consulturos suæ cœcitatibus malo speraverant.
Proinde non immerito, nec sine ratione ac judicio
ab illis hic discedimus, qui Interpretum operam
opponere atque venditare gloriosius solent. Nam
etsi haud inviti largiamur, multos Viros ingenio
doctrinaque eximios, inprimis verò D. Lutherum
in convertendo Sacro Codice egregiam laudabili-
lemque industriam posuisse: negamus tamen in
linguas transferri in alias posse, ut nihil opus sit fon-
tibus

tibus; cum aqua per rivos deducta nunquam tam pura sinceraque, quam in origine sua, hauriatur, quippe quæ eundo plerumque trahit sordes, & pro locorum, per quæ decurrit, natura, saporem saepe mutat; ut aded multo sit dulcius, ex ipso limpido fonte bibere, quam turbidos sectari rivulos. Quapropter non possumus non probare sententiam *Philippi Melancthonis*, communis illius Germaniæ Præceptoris, & genuini *Capnionis* discipuli, quando alicubi verè graviterque scripsit, unumquemque cum suæ salutis causa, tum etiam propter publicam Ecclesiæ necessitatē perfectam sermonis sacri cognitionem expetere debere. *Primum enim, inquit, privatim quoque experimur, mirifice confirmari animos, cum in tanta opinionum varietate quasi in rem præsentem deducimur, insipientes genuinum Spiritus Sancti sensum. Deinde de magnis ac difficilibus controversiis publice in Ecclesia pronunciare bona conscientia vix possunt Doctores, si genus sermonis in testimonium, ex quibus tota res iudicanda est, non intelligant.* Et paulo post acerbe admodum graviterque idem in sacrilegos linguarum contemptores invehitur. *Quæ autem impietas, inquit, quod scelus est, tale donum, cujus usus tam late patet, aspernari, & divinitus illatum in has nationes rursus explodere atque ejicere? Leges publicæ atrociter puniunt sacrilegia; at majus sacrilegium est, Ecclesiam spoliare linguarum cognitione, quam aurea aut argentea suppellectile: hæc enim cælestia dona Evangelio lucem afferunt, & verius sunt Ecclesiæ suppellex, quam ulla ornamenta aurea.* Neque enim dubium est, quin ad

b

banc

banc utilitatem DEUS Evangelio addiderit donum linguarum, ut vocant, ut ad sacras literas explicandas contemp-
 ducant. Itaque sacrilegos istos linguarum contemptores à quibus
 putate in ipsas aras ac templa impetum tanti furoris olim
 facere, & vastitatem atque exitium religioni & omnibus
 honestis artibus minari: nec dubitate, quin DEUS æmu-
 poenas daturi sint. Neque aliter sensisse Lutherum
 nostrum, passim ex ipsius scriptis liquet, & in quibus
 bus aperte palamque pronunciat, linguarum studium
 non secus ac ipsum Evangelium nobis omnibus cordi
 ræ cordique esse debere; quoniam cuilibet ex
 storiarum monumentis constare queat, statim post
 Apostolorum tempora, cessante linguarum dono
 non modo puriorem cœlestis veritatis doctrinam
 sensim paulatimque decrevisse, sed hædos etiam
 rores ac gravissimas hæreses in Ecclesiam irrep-
 prout egregie luculenterque præ cæteris ostend-
 runt *Martinus Chemnitius*, & *Jo. Gerhardus* de
 omnium judicio ac confessione summi, deque Ec-
 clesia nostra præclare meriti. Quamvis autem lin-
 guarum usus propemodum exolvisset; tamen
 Iominus DEUS immortalis omni tempore
 suo excitavit viros aliquot linguarum peritia
 gnes, qui verum DEI cultum sacrarumque literarum
 proprietatem vel conservaret, vel nitori
 restituerent. Quos inter ex vetustioribus
 primas tenent *Aquila* & *Theodotion*, Pontici, *Symon*
chus, *Origenes*, *Lucianus Martyr*, atque *Hesychius*,
 quibus conferri meretur, *Epiphanius*, & qui
 omnia

β Tom. 2. Jen. Germ. f. 458. seq. 2 P. 1. Ex. C.
 Trid. p. m. 131. d. Exeg. LL. Th. p. 571.
 mensuris.

omnibus palmam præripuit, & Hieronymus, post cujus tempora linguæ Hebrææ usus plane cessavit, nec à quarto inde seculo usque ad decimum quartum quisquam extitit his literis vel leviter imbutus, nisi forte excipiamus Nicolaum Lyranum, & qui eum æmulari studuit, Paulum Burgensem, ex Judæis Christianos factos: quorum ille quidem non in eruditione in Sacrum Codicem commentatus est, sed pleraque tamen ex Rabbi Salomone Farchio desumpsit, unde & illius simia appellari vulgò solet: hic verò præter additiones, ut inscripsit, sive verius, animadversiones in Lyram editas, aliaque opuscula exigua, nil fere laude dignum præstitit. Soli ergo REUCHLINO hæc gloria debetur, quod is post Hieronymum primus inter Christianos fuerit, qui Hebraicas juxta ac Græcas, aliasque bonas literas hucusque sopitas, velut ex cineribus iterum excitaverit atque in lucem protraxerit; dignus propterea, cui non ingrata posteritas decus suam rependat, & quid univèrsa Germania, ac imprimis Suevia ei debeat, omnibus veræ eruditionis æstimatoribus innoscatur. Quam quidem operam etsi jam olim sibi sumserunt viri aliquot summo ingenio exquisitaque doctrinâ præditi; rem tamen haut ingratam lectori benevolo facturum me putavi, si quæ illi breviter duntaxat strictimque attigerunt, ego plenius uberiusque persequer. Sane in Joannis Trithemij Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum nonnulla tantum de REUCHLINO splendida eloquia reperiuntur, quæ Conradus Leontorius, Mulbron-

b 2

mensis

§ in Jes. c. 4. Jer. 32. præf. Paral.

nensis Monachus, cum *Jacobo Wimpelingio* per Col
 teras idè communicavit, ut ea *Joanni Amorbach* enim
 dicto Catalogo, quem is tunc Basileæ suis sumptibus
 excudendum curabat, inferenda transmitteret, *Philippus Melanchthon*
 autem in oratione, quæ de *Wittebergæ* quondam sub ipsius auspicio habita
Martinus Simon Brandenburgensis, quamque aliquando
 nominatim *Zeilerus*, sub titulo historiae de vita *Cadicar*
 nionis citare vulgè solent, multa notatu dignis li
 præsertim de gravissimo atque diuturno isthoc
 tamine, quod *Reuchlino* nostro cum *Coloniesivi*,
 sibus Theologis intercedebat, planè omisit. Nviris
 que etiam plura in *Melchioris Adami* vitis reperiri prim
 rur, utpote qui omnia sua, quæ de *Reuchlino* *Maje*
 didit, ex modo laudata *Melanchthonis* oratione secus
 mutuatus est. Insuper *Martinus Crusius*, diligens quot
 tissimus alioqui rerum Suevicarum Scriptor, in *filius*
Annalibus sparsim tantum nulloque habitu de omni
 ctu, quædam de eo recensuit. *Bellarminus* v. *Reu*
 idè forrassè nullam ejus mentionem fecit, quæque
 animadverterat, linguarum, quas noster prin
 instauravit, beneficio, corruptelas ubique in *Ecc* *bera*
 sia exortas omnium optimè perspici cognoscis
 posse. Quæ cum subinde apud animum meo pro
 reputarem, consilium cæpi, pleniorè de *non*
Reuchlini narrationem instituere, & quæ quan
 que ab eo in nostram Germaniam remque cu
 primis literariam profecta sint commoda & on
 menta, universo erudito Orbi exponere; non ètus
 duciâ quadam ingenii, aut ostentatione famæ, *is i m*
sonus

* v. L. I. Epist. illustr. viror. ad Reuchlin.
 Declamat. p. m. 617. f

solo pietatis in patriam studio inductus. Ex quo
 enim celeberrimus *Edzardus* propositò Reuchlini
 exemplo ad excolenda linguarum studia me excita-
 mitterit, nil prius nilque antiquius mihi fuit, quam ut
 ejus viri memoriam, pene intermortuam, tandem
 aliquando renovarem, nomenque & laudes mea
 quæcunque opera industriaque ab oblivione vin-
 dicarem. Quo nomine à multis jam inde an-
 nis dignis libris, monumenta, aliaque subsidia, instituto
 huic meo inservientia, magno cum labore conqui-
 sivi, & quæcunque sive legendo, sive audiendo à
 viris eruditissimis accepi, sollicitè annotavi. In-
 primis autem venerandus Parens meus, *Jo. Georgius*
Majus, multum me adjuvit, qui cum & ipse, non
 secus ac ego, Pforzhemii natus, ibidemque per ali-
 quot annos sacerdotio functus esset, ac idem con-
 silium de edendâ Reuchlini vita jam olim cepisset,
 omnia illa, quæ summo studio de nostrate cive
 Reuchlino collegerat, ultrò mihi tradidit. Ne-
 que ingrato hic silentio prætereundus est Jurecon-
 sultissimus Vir, *Jo. Henricus Gablerus*, illustris ac li-
 beræ Reipublicæ Spirensis Syndicus longè gravis-
 simus, rerumque usu & meritis cumulatissimus, qui
 me pro suo erga literas literatosque amore singulari
 non modo ex sua Bibliotheca libros aliquot raris-
 simos, nec ubivis obvios, utendos mihi benevolè
 concessit; sed multa etiam loca mihi nec visa ha-
 & ortenus nec lecta indicavit. His subsidiis instru-
 ctus manum operi admovi, & cum à SERENIS-
 SIMO PRINCIPE in Illustri ejus Gymnasio mu-
 nus docendi linguas Orientales mihi clementer ad-
 modum fuisset demandatum, felicitis auspicii causa
 oratio-

orationem de Reuchlino publicè habui, quædear
nunc notarum variarum accessione auctam illustrat
tamque publici juris facio: etsi non ignoro, *foyi*, D
multos, qui has meas commentationes, utpebing
subcissivas, nec accuratè satis elaboratas, doctissimredd
rum virorum aspectu indignas judicent, cùm mAcad
tas paginas ex variis auctoribus integrè descripui e
inertasque viderint: eos tamen facillè excusant, quos
me habituros spero planeque confido, qui ipsa a quo
actorumque fontes, quam verba ex iis frustillanquam
hinc inde excerpta, vel profus mutata, legere *Dion*
lunt. Tum & brevitatis temporis nonnunquam impam
dimento mihi fuit, quo minus omnia, prout quidange
volebam debebamque, pro dignitate pertractare Ling
Insuper accesserunt occupationes multæ ac variffelso
quibus quotidie distineor, & publicis & privadicat
Denique quia cùm à Reuchlino in suis obtreLat
tores, rùm ab his vicissim in illum multa acerbnibu
duriusque dicta esse deprehendi, declinandæ inmen
diæ causa sciens prudensque ipsa auctorum verquam
prout concepta essent, referre volui. Interea preta
men id dedi operam sedulò, ut, quæcunque moerror
de Reuchlini patria, parentibus, genere, educatCon
ne, vita, moribus, actionibusque & meritis in retonii
publicam pariter ac literariam summis, compeque i
haberem, plane aperteque ac sine fuce & fideliper s
commemorarem. Quibus plurima subinde nquie
moratu digna ad illorum temporum historiam eim T
sacram, rùm profanam, remque literariam sibus
ctantia aspersi; de quibus prolixè nunc præfari inupt
lo, ne ipse magnificentius, quam par est, de exigLeon
hoc meo opusculo ac fere tumultuario sentire si sum
de

, quædam. Cumque jam in eo essem, ut illum finirem,
 illustri tempore ad me allata sunt literæ *Ulrici Pregize-*
ro, fori, Doctoris ac Professoris in Collegio Illustri Tu-
 utpbingensi longè celeberrimi, quibus certiozem me
 Etissimè reddidit, hodiernum Tubingæ vivere ministrum illius
 um in Academia publicum, cui nomen *David Reuchlin*,
 descriptum ex Jo. Reuchlini fratre *Dionysio* genus ducat,
 excusata cuius unâ brevem Genealogiam ex programme
 ipsa aliquodam olim Argentorati publicato excerptam,
 ustillaquam hic subjungo, mihi transmisit. Primum itaque
 egere *Dionysius*, in Alsatia Sacerdos, Luthero æqualis &
 am impamicus, ac iudice Dorscheo, tunc renascentis Ev-
 ut quid angelii lux nominandus, filium habuit *antonium*,
 tractare Linguæ Hebrææ in Academia Argentoratensi Pro-
 ac varfessorem P. ibidemque in templo, quod vocant, Præ-
 privadicatorum, Diaconum, qui conversis in linguam
 obtre Latinam vocum Hebraicarum diversis significatio-
 acerbis ex *R. Mardochai Nathanis* Concordantiis no-
 nda in men aliquod inter eruditos consecutus est; quan-
 am verquam parum præclare *Jo. Buxtorfus* de ista inter-
 terea pretatione sentit, eamque innumeris pene scateri-
 ue moeroribus, aliquot allatis exemplis in præfatione ad
 educat Concordant. Hebr. ostendit. Hujus verò An-
 tonii filius ac nepos *Leonhardi* nomine, supremo
 compe in Philosophia titulo insigniti, & publico insu-
 te fideliter sacerdotio in vicinis regionibus aucti fuere; ille
 inde quidem Gersthemii Pastoris, hic verò Argentorati
 riam in Templo D. Thomæ Diaconi munus obivit, cu-
 riam filius fratri Germano D. Dorschei soror legitimis
 ræfari nuptiis juncta inque matrimonium tradita est. A
 de exig Leonhardo verò posteriori duo deinceps procrea-
 rentire sunt filii, nempe *M. Fridericus Reuchlin*, Argen-
 torati

torati quondam ad D. Nicolai Diaconus, & que
 jam supra nominavimus, *David Reuchlin*, etiam
 superstes. Quorum uterque iterum ejusdem
 minis filium genuit, nempe *Christophorum*, &
 dio sacro addictum, & Magistri honore auctu
 neque etiam Hebrææ linguæ ignarum; siquid
 Friderici filius in ea addiscenda, me, cum Argen
 rati degerem, aliquamdiu usus est Præceptor
 Davidis autem alibi ejus cognitionem haut vul
 rem, ut audio, sibi comparavit, eoque præfide
 Academia Wittebergenſi, studiorum meorum
 tre & altrice bonarum literarum, aliquot disp
 tiones Philologicæ habitæ sunt. Cæterum la
 tus supra *D. Pregizerus* mihi quoque nunciavit,
 jus patrem, *Davidem*, sibi narrasse, quod à suis
 rentibus sæpè audiverit, Romæ in Bibliotheca
 ticana hodieque asservari Codicem Bibliorum
 braicorum, ipsius *Joannis Reuchlini* manu ex
 tum. Quod an ita sese habeat, ii optime scie
 quibus celeberrimam illam Bibliothecam perluf
 re contigit. Ego his nil addo, tantum ad extrem
 DEUM immortalem, quantâ animi pietate
 sum, obsecro, ut optimarum linguarum studi
 multis seculis neglectum, & à *Jo. Reuchlino* de
 restitutum, atque ad præsens usque tempus ma
 cum Ecclesiæ emolumento propagatum, deinceps
 quoque nobis conservet, similesque ei sufficiat
 ros, qui vel ad animos nostros in cœlesti veritatera
 erudiendos ac confirmandos, vel improbos
 nacesque Judæos ad eandem reducendo, operam
 dustriamque conferant. Ita Vale B. L. & mi
 hi meisque studiis fave.

DISSE